

[Per Hækkerup.]

lagt arbejdet. Da vi sidste gang havde afslutningsdebat, var dette ikke tilfældet. Da var regeringen kommet til midt i folketingsåret, og da var lovforslagene i vidt omfang allerede udarbejdet af den afgående regering. Derfor kunne den nye regering til stadighed henvisse til, at den mødte en bunden opgave, og det gjorde den da også flittigt.

Nu er situationen en anden, og til bedømmelse af regeringen er det derfor efter min opfattelse rigtigt at fastslå følgende kendsgerninger:

For det første: regeringen har selv tilrettelagt folketingsarbejdet og lovgivningen.

For det andet: regeringen har et solidt flertal i folketinget bag sig og har ikke behøvet at tage hensyn til oppositionen.

For det tredje: regeringen har alene været bundet eller hæmmet af den afhængighed af udlandet, som et lille land som Danmark altid er underkastet.

Det er på denne baggrund, regeringen og flertalspartierne skal bedømmes, og hvordan kan regnebrættet så gøres op?

Ja, lad mig for det første beskæftige mig med de arbejdsvilkår, vi har haft her i folketinget. I sin åbningstale erklærede statsministeren bl. a. — Folketingstidende 1968-69, sp. 3-4:

„Et af de bærende synspunkter under regeringens forberedelse af det nye folketingsår har været, at ikke blot lovgivningsresultaterne, men også lovgivningsrytmen må tilrettelægges på en sådan måde, at lovgivningen så gnidningsfrit som muligt fjører sig ind i befolkningens praktiske liv.“

Når man nu ved, hvor kaotiske arbejdsvilkårene har været i folketinget, når man har været vidne til, hvor helt urimelig opboblingen af arbejdsmængden og arbejdsstoffet har været, hvor uforsvarlig — kan man vist roligt sige — behandlingen af en række lovforslag herigennem er blevet, så kan man i hvert fald konstatere, at regeringen ikke har været i stand til at leve op til det mål, statsministeren satte sig selv.

Vi har tidligere drøftet det her i tinget, og jeg skal ikke fordybe mig i det igen; men jeg tror, at regeringen kan notere sig en enestående rekord i den nyere tids historie i

retning af lovjaskeri, lovsjuskeri, som den største del af pressen utvivlsomt ville have kaldt det, hvis det havde været en socialdemokratisk regering, der havde præsteret tilsvarende tilrettelæggelse af lovgivningsarbejdet.

For det andet vil jeg vende tilbage til den omstændighed, at regeringen har et solidt flertal bag sig i folketinget. I åbningstalen indbød statsministeren, som sædvanligt er, hele folketinget til medarbejderskab. Vi må imidlertid fastslå, at erfaringerne ikke blot fra den første del af regeringens tilværelse, men også i dette forløbne folketingsår, hvor regeringen altså selv har kunnet tilrettelægge alle tingene, har været en majorisering af oppositionen, hvor regeringen har benyttet sit flertal i folketinget på en måde, som vi gang på gang har måttet konstatere har været helt urimelig.

Vi har forsøgt fra socialdemokratiets side at føre en konstruktiv oppositionspolitik på den måde, at vi i lovforslag efter lovforslag har fremført vore synspunkter, har forsøgt at komme i forhandling med regeringspartierne, har stillet vore forslag til ændringer af lovgivningen, har erklæret os beredt til at indgå i forligsforhandlinger og på forligsforslag; men vi har med beklagelse måttet konstatere, at det i næsten alle tilfælde har været umuligt at komme på talefod med regeringspartierne og med regeringen.

Det skyldes naturligvis, at denne regering er en koalitionsregering, og at vilkårene for lovgivningsarbejdet har været, at de tre regeringspartier først har skullet tale sig til rette på de forskellige områder, og når det var sket, var deres bevægelsesfrihed praktisk taget lig nul. Det har til gengæld medført, at det ikke har været muligt for dem at indgå i virkelige drøftelser og virkelige forhandlinger med oppositionen — selv ikke på områder, hvor de utvivlsomt måtte erkende, at vi havde rent sagligt forsvarlige og rigtige argumenter og synspunkter at fremføre. Det er beklageligt, at forholdene har været sådan. Men vi må altså nøjes med at konstatere, at sådan er vilkårene under det nuværende styre. Man har i den offentlige debat set dette styre betegnet som et flertalsdiktatur. Det er vel nok et stærkt udtryk, men vi, der har levet under arbejdsvilkårene her i tinget, har ofte haft ind-